

Caransebeș, 9/22 August 1918

ANUL I.

LUMINA

FOAIE RELIGIOASA-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an:	12	coroane
Pe 6 luni:	6	"
Pe 3 luni:	3	"
Un număr 24 bani		

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI
MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Părinți creștini, grijii de creșterea bună a copiilor voștri!

Preotul A. Tăutul

II

Părinții și mai ales mama, trebuie să crească copiii în învățatura Domnului. Mama să-și aducă aminte, că copilul ei este biserica lui Dumnezeu, sămânța pentru viața viitoare cucernică. Această scânteie dumnezească trebuie s'o păstreze, această sămânță s'o apere, ca să nu sălbătăcească, ci să crească și să aducă roade bogate.

Și cum s'o facă aceasta?

Mama să însemne la rugăciune pe copii cu semnul sf. cruci și să se roage cu ei, ca Domnul să-i scutească de orice rău și să-i ajute a-i crește în viață bună creștinească. Ea să-i ducă adeseori la biserică ca să primească sf. Taine ale lui Cristos. Ochiul copilului să se deprindă a privi cât de adese sf. icoane; copilul să cunoască la timp pe păstorul sufleteș, pe părintele spiritual al comunei, care săvârșește slujbele dumnezeiești, îl binecuvintează și-l hrănește cu sf. cuminicătură, acest izvor de putere și viață duhovnicească. Urechea copilului să asculte cu luare aminte toate cântările sfinte, organul lui de miroșire să se deprindă a afla învioșare în mireazma plăcută a tămâii. Acasă, mama să ingenucheze cu copilul ei înaintea icoanei Mântuitorului și să se roage împreună cu el pentru binele și fericirea casei și a casnicilor. Când copilul mic începe a rosti numele tatălui și al mamei sale, trebuie să cunoască numele dumnezeiesc al Mântuitorului. Când copilul începe a deosebi ce e bine și ce e rău, părinții să crească bine, ca să devie virtuos, cetățean și patriot bun. Părinții să ferească copiii de apucături și porniri rele, așa: de îndărătnicie, de mânia, de lăcomie, de sgârcenie, de ură și de alte patimi uricioase, cari tâmpesc simțul

cel bun și innădușă orice pornire bună în inimile nevinovate ale copiilor. Ei să-i deprindă și să-i îndemne la ascultare, la blândețe și răbdare față de cei bătrâni și cei de-o seamă cu ei. Copiii să se poarte bine și față de animale. Lor să le fie oprit de a chinui și a ucide animalele, așa bună oară paserile, cari aduc atât de mult folos, căci stârpesc omizile și insectele stricăcioase pomilor și sămănăturilor.

Un fecior de țăran avea cea mai mare bucurie, când putea prinde paseri. El le smulgea și le rupea aripile și picioarele. Dumnezeu l-a pedepsit strașnic pentru aceste fapte nelegiuite. Odată avu el de lucru într-o berărie. Deoarece tocmai atunci se ferbea și se pregătea berea, voia să vadă cum se face aceasta. Când se uită în căldarea cu bere, îi căzu pălăria în lăuntru. El se plecă să scoată pălăria din ea, dar își perdu echilibrul și căzu în căldarea cu bere clocotitoare. Cu arsuri grozave la trup fu scos din căldare. Medicul fu chemat îndată și-i dete cea mai mare silință, ca să-l susție în viață pe cel greu rănit. Arsura i-se lăsă în picioare și din pricina aceasta ele îi fură tăiate. Nenorocitul băietan trăi încă 25 de ani schilod, ca pildă de îndreptare pentru alții; până la moartea sa îndemna el totdeauna oamenii să se ferească de a chinui animalele, cari sunt tot făpturi ale lui Dumnezeu și de mare folos oamenilor. De aceea părinții să deștepte în copii simțământul milei și al compătimirii nu numai față de dobitoace ci și față de oamenii sermani.

În Anglia trăia la o moșie o principesă bogată, dar foarte milostivă, cu numele Lady Grey. Într-o iarnă grea, când oamenilor săraci le mergea foarte rău, principesa se îmbracă în haine vechi și ponosite, își învâli capul cu un testemel, luă într-o mână un băț, iar în cealaltă o coșarcă și merse în sat la cerșit, spre a se încredința de

simțul de milă și de binefacere al oamenilor. Ea a fost alungată dela unele case cu cuvinte batjocuritoare, în altele căpătă niște daruri fără preț, numai într-o căsuță a fost bine primită; un om sărac o duse în odăița sa încălzită, unde primi dela soția acestuia o bucată de colac proaspăt.

A doua zi au fost invitate toate persoanele, la care a cerșit principesa cu o zi înainte, la castelul ei. Aici au fost conduse ele de servitori în sala cea mare de ospăț și fiecare din cei poftiți și-a ocupat locul său la masă. Apoi s'a pus înaintea fiecărei persoane aceea ce dăruise ea cu o zi înainte cerșitoarei. Una avea înaintea sa o bucată de pâine mucețită, alta doi cartofi cruzi, a treia persoană avea înaintea sa un măr jumătate putred. Unele farfurii erau cu totul deșarte. Numai două persoane, un bărbat și o femeie, aveau înaintea lor mâncări bune.

După aceea principesa intră în sală și zise oaspeților uimiți de ospățul pus înainte: »Eu am umblat ieri prin sat, îmbrăcată ca o cerșitoare, spre a cerca simțul vostru de binefacere și îndurare. V'am pus înainte aceleași mâncări, cari mi le-ați dăruit ieri. Aduceți-vă aminte că în cealaltă lume vor pune înaintea voastră asemenea mâncări«. — Deoarece mulți din locuitorii satului lucrau la principesă și trăiau așa zicând din mila ei, rămaseră rușinați la auzul vorbelor ei.

Să ne aducem deci pururea aminte atât noi cât și copiii noștri de cuvintele dreptului Judecător care le va zice la județ celor de-a stânga sa: Duceți-vă dela mine blăstămaților în focul cel de veci, care este gătit diavolilor și slugelor lui, căci flămând am fost și nu mi-ați dat de mâncat, insetat am fost și nu mi-ați dat de beut, gol am fost și nu m'ați îmbrăcat, străin am fost și nu m'ați primit, bolnav am fost și nu m'ați cercetat,

în temniță am fost și n'ați venit la mine.

Înainte de masă părinții și copiii să rostească rugăciuni către Tatăl cel ceresc, care-i susține și îi nutrește, iară după cină să mulțumească Lui pentru pâinea de toate zilele. Copiii să mulțumească apoi și părinților pentru osfumească și sărutându-le mâna, după cum era obiceiul în vremea veche la familiile bune.

Mama trebuie încetul cu încetul să învețe pe copil a se ruga, așa că copilul mic până la vârsta școlii să știe rugăciunile, cari îi sunt de trebuință la intrarea în școală. Copilul să se roage nu numai pentru sine, ci și pentru părinți, pentru frați și surori.

Lucrul creșterii bune e un lucru însemnat și foarte anevoios. Pentru împlinirea lui nu e de ajuns numai dorința și străduința, ci e de trebuință și ajutorul lui Dumnezeu. De aceea părinții să se roage cu râvnă la Dumnezeu, ca El să-i întărească și să-i lumineze, ca cu ajutorul Lui să împlinească acest lucru sfânt.

Părinților creștini! Creșteți copiii voștri în frica lui Dumnezeu, în evlavie adevărată, aducându-vă aminte, că ei sunt locașele lui Dumnezeu, locuința sf. Duh. Și cine nimicește locașul lui Dumnezeu, pe acela îl va pedepsi Dumnezeu.

Din sfânta Scriptură

„Eu sunt Domnul, cel-ce cerc inimile și ispitesc rărunchii, ca să dau fiecăruia după căile lui și după rodurile izvodirilor lui“. (Ieremia c. 17, v. 10).

Adormirea Maicei Domnului

Biserica dreptmăritoare cinstește amintirea sfinților, serbând ziua morții, adică ziua trecerii lor în viața de veci. Maicei Domnului nostru Isus Cristos i se dă o cinste, ce covârșește cinstirea altor sfinți, căci ea se ridică în sfințenie și mărire deasupra tuturor sfinților, fiind „mai cinstită decât Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât Serafimii“ și decât toate oștile cele de sus. Dreptaceea în cursul unui an de mai multe ori își încursă dreapta biserică privirile asupra Maicei Domnului, fericindu-o cu cântări de laudă și de mărire și cerând scutul și acoperământul ei, ca al uneia, care este „întru rugăciuni neadormită și întru folosințe nădejdea cea neschimbătă“.

Ziua pomenirii adormirii Preacuratei Fecioare se întrece în măreție cu celelalte zile de prăznuire, așezate întru cinstirea ei. Slujba dumnezeiască din această zi, cântările și rugăciunile, sunt de o bogată frumusețe; tot creștinul le ascultă și le soarbe cu multă dragoste, simțindu-se înălțat sufletește.

Și cum n'ar fi așa, când adormirea Născătoarei de Dumnezeu, pe care o amintim, s'a petrecut într'un chip, cum încă nu a adormit ființa omenească? Cum n'ar reaminti biserică cu dragoste ferbinte adormirea ei, când urmările acelei adormiri, au fost atât de folositoare și binecuvântate pentru slujitorii lui Cristos din acele vremi și pentru întreaga creștinătate a tuturor timpurilor?

Când s'a apropiat timpul, Fecioara a fost înștiințată prin înger despre mutarea ei la cer. Făcându-și rugăciunea în muntele Maslinilor și întorcându-se la casa sa, a spus tuturor rudeniilor și prietenelor, ce erau cu dânsa, că va să treacă din viața de pe pământ. Mare grije și întristare le-a cuprins pe acestea, crezându-se de acuma părăsite și lipsite de ocrotirea Fecioarei. Atunci li-s'a spus lor acea mare făgăduință, care este pentru noi toți nădejde neschimbătă și sfântă, că scutul și ajuto-

rul Maicei Domnului, nu se va mărgini numai la acele prietene și cunoscute, ci că va întrece veacurile și va umbri pe toți credincioșii. Ea pururea se roagă pentru noi, neîncetat împlânzește pe dumnezeiescul ei Fiu pentru păcatele lumii. . . .

Dupăce Maica Domnului și-a pregătit toate cele de îngropare, aștepta cu mult dor și cuviință clipa chemării sale la Fiul său și Dumnezeu. Minune mare s'a petrecut atunci, căci apostolii lui Cristos au sosit, purtați pe nori, dela marginile lumii „ca să vadă adormirea „Maicei lui Cristos cea după trup“ și împreună cu ierarhii, să-i facă cuvenită înmormântare. În fața acestora a adormit maica Domnului, ridicându-i-se sufletul la cer, în ce chip se înalță un nor ușor. În clipa adormirii sale mulți bolnavi s'au vindecat, amuțind multe dureri și astupându-se multe răni.

Prohodul, ce a urmat, a fost, cum numai închipui se poate. Cântarea apostolilor s'a împreunat cu glasurile mai dulci decât alăuta ale cetelor îngerești; pământul și cerul s'a întrecut astfel a aduce mărire Celei ce a fost: Maica vieții. Preacuratul trup, purtat de apostoli, a fost așezat în mormântul din satul Getsemani. Trei zile au străjuit apostolii la groapă. A treia zi, dorind apostolul, care nu fusese la îngropare, să vadă trupul și să i-se închine, au desfăcut mormântul. Uimire mare i-a cuprins pe apostoli, căci mormântul l-au aflat deșert; singur giolgiul zăcea în el, pecând trupul fusese dus la cer. . . .

Taină nespusă s'a petrecut prin ducerea la cer a preacuratului trup. Domnul Cristos a făcut, ca trupul Maicei Sale să se arate fără stricăciune, neîngăduind ca moartea să pună stăpânire asupra lui. El a dus la sine pe aceea, care a fost și „după moarte vie“. Această mutare la cer a Maicei Domnului ne întărește pe noi în credința, că și trupurile celor drepti vor fi scoase — la venirea a doua a Domnului din stricăciune. Dar la fericirea aceasta vom ajunge, numai dacă ascultând poruncile lui Dumnezeu, vom ști agonisi și pu-

„FOIȚA LUMINEI“

Lege

Tu din anii tinereței
Caută și mi-te supună
Sfaturilor dulci și bune
Ale fețelor bătrâne,
Dacă vrei să-ți meargă bine —
Pe cărările vieții.

Nu căuta la cel ce-i place
Cu minciuna să trăiască,
Fără rost să limbuțască
Și pe alții să-i căzniască, —
Știi zicala bătrânească:
„Cine face, lui își face“!

Caută 'nvață și 'nțelege
Adevărurile sfinte,
Când lucrezi, să le-ai 'nainte
Dar nu numai în cuvinte —
Și-ți înseamnă bine'n minte; —
„Vai de cei fărădelege“!

Umblă 'n cale cu dreptate,
Du viață adevărată

Și din inimă curată
Bine fă la lumea toată,
N'aștepta nici o răsplată —
„Dumnezeu le vede toate“!

Topleț, 1918.

G. B.

In „satul gușaților“

— Schiță*) —

Mulți se miră cum de „puiul de domn“ este așa de omenos cu „țărani, cum de i-a îndrăgit într'atâta de-i caută prin satele lor și stă cu ei la masă, la horă, la botezuri, la nunți și nu numai la bucurii, dar și la năcazuri. „Puiul“ ăsta „de domn“ ar putea să fie năzuros, ca cutare domnișoară, care strâmbase odată din nas când îi spusese oamenii să 'ntre 'n horă cu ei — dar nu, ferit-a sfântul, par'că-i crescut la țară, așa ține la glia românească.

Pricina? O puteți afla și dumneavoastră, dacă veți ceti rândurile de mai la vale. Este el albenet la față, are el mâini mai moi, mai nelucrate, este el „nădrăgar“, „surtucar“, are el „haine nemțești“ — dar inima-i dă ghies să simță cu țărani români, fiindcă, ei, fiindcă tată-

*) Dedicată P. S. S. episcopului Miron din prilejul împlinirii vârstei de 50 ani.

său și neam de neamul lui după tată au fost doară țărani. O sări 'n sus de pe scaun cutare ori cutare coconăș ori cucoană împorțonată, lui puțin că-i pasă de asta — el a prins rădăcini adânci în pământul curat, sfânt, dela țară și în inimile alea țărănești, pe cari mulți le disprețuiesc, necunoscându-le în de-ajuns.

De câte ori i-se dă prilejul povestește „puiul de domn“ cum a plecat pentru întâia dată în satul tatălui-său. Las să vorbească „puiul de domn“ ca să-i ascultați păsurile mai bine, dela izvor. De ce să tulbur eu apele?

Când eram de zece ani am fost mai întâi și mai întâi în satul tatii. Îmi aduc prea bine aminte de timpul acela. Mă duseseră părinții pe la băi în străinătate, la Marienbad, în Boemia, trecuserăm prin Viena, ne-am oprit pe-acolo o săptămână întreagă. Mi-a plăcut orașul Viena, minune mare! Stam să împrumut încă zece ochi Aveam un „notiț“ la mine și îmi însemnam, la îndemnul cuminte al tatii, tot ce îmi frământa creerii pe-atunci. Când răsfoiesc acum cârticica asta mă apucă duiosia, lacă: am fost în teatru, de am văzut „Visul unei nopți de vară“ de un scriitor mare englez, Shakespeare, și mi-a plăcut că am văzut în „Visul“ ăsta cum unul avea un cap de măgar și striga mereu, măgărește, „i a, i a!“ —; am trecut pe lângă biserică cea

ternicul sprijin al Maicei lui Dumnezeu, pe care o avem „anghiră tare și nemișcată“.

Preotul din vale

Știrile săptămânii

Mersul războiului. Comunicatele oficiale ne vestesc, că ofenziva ententei începută cu atâta îndârjire la *frontul apusean*, a pierdut din tăria ei în săptămâna trecută, ca apoi să reîn-țeară cu aceeași vehemență. Îndeosebi francezii, cari și deastădată s'au luptat cu vitejie mare, au avut pierderi sângeroase. În schimb germanii s'au retras în linii bune de apărare și de aici au respins toate atacurile francezilor, englezilor și americanilor, îndeosebi pe teritoriul dintre Iser și Ancre. Ca să ajutore pe soții lor de luptă din apus au început și *italienii* ofenziva. Și aici trupele noastre au dovedit vitejie, respingând în toate locurile pe dușman. Și în *Albania* e neliniște. Astfel se semnalează lupte la toate fronturile. Și cu toate acestea plutesc în aer vești despre pacea apropiată.

Cătră cetitori. Rugăm pe toți acei cetitori ai noștri, a căror abonament a expirat deja la 1 Iulie a. c., să ne trimită prețul foii, sau să ne încunoștiințeze, că nu mai voesc să-o aboneze, pentru că să le oprim trimiterea „Luminii“. Spesele împreunate cu scoaterea unui ziar sunt atât de mari, încât nici noi nu ne putem permite luxul, de a-o trimite gratuit nimănui.

Cei cari își schimbă adresa, pentru tipărirea unei fășii noi, și pentru schimbarea registrelor, îi rugăm să ne trimită 1 cor.

Numeri de probă trimitem cu plăcere fiecăruia, care ni-se adresează.

„Ziua împăratului“, adică aniversarea nașterii Majestății Sale regelui nostru Carol al IV-lea, s'a serbat în Caransebeș cu demnitate. În biserica noastră catedrală rugăciunea de mulțumită a săvârșit-o Prea Sfinția Sa episcopul nostru Miron, cu ajutorul înaltului cler din centrul episcopiei. Răspunsurile le-a cântat și deastădată cu multă frumusețe corul „Reuniunii de cântări.“

Ordul Maria Terezia, cel mai înalt ord militar în monarhia noastră, care este împreună cu titlul de baron și cu o rentă anuală de 8000 cor. a fost conferit de ziua Majestății Sale, viceazului general român *Ioan Boeriu* pentru în-

vingerea strălucită, ce a câștigat-o, în calitate de colonel al regimentului 76, în 23 August 1914 la Polichno. Încă atunci se vorbea, că colonelul Boeriu pentru faptele lui merită ordul Maria Tereziei. Comitetul se vede, că acum a recomandat Maj. Sale decorarea și acestui ofițer român din țara Făgărașului. El a fost atunci și grav rănit; deaceia a trecut la pensie. Noi știm că acum este în rang de general major. — Să poarte crucea sănătos. Românii au fost eroi și o să mai fie!...

Protopop al Beiușului a fost ales colaboratorul nostru, distinsul preot al Pocolei, părintele Petru E. Papp. Felicităm tractul, care a primit de șef pe unul dintre cei mai culti și desăvârșiți preoți, ce-i avem.

Decorat. Preotul militar Toma Nicoliciu, capelan în Vălișoara, a fost decorat cu crucea pentru meritele preoțești clasa II-a.

Creștini evlavioși. În comuna Brazova, de lângă Făget, creștinul Eftimie Titel a dăruit sf. noastre biserici de acolo un clopot de oțel în preț de peste 2000 cor. — Tot în Brazova a murit zilele trecute fruntașul țaran Axentie Grozescu, lăsând sf. biserici 2 jugere de pământ în valoare de 6000 cor. și 100 cor. bani gata. A slujit biserica 30 ani ca episcop, iar comuna 15 ani ca primar. Trei preoți i-au săvârșit înmormântarea. Binecuvântată fie-i pomenirea!

Douăzeci și șase mii copii din Budapesta n'au cercetat școala în anul trecut. La noi, în ținuturile muntoase și sărace, se supraveghează cu osârdie mersul școlii. Cum se poate, ca în capitala țării, la izvorul organelor de control, să fie atâta nepăsare. Ce se alege din cei 26,000 copii, chemați a lua mână locul celorce azi se topesc în focul războiului? Dacă capitala a putut produce într'un singur an atâția copii fără carte, câți vor produce celelalte orașe și sate dela margini? Iată o problemă, care trebuie să ajungă pe primul plan al preocupării celor-ce conduc învățământul țării! Căci vorba din bătrâni: „ai carte, ai parte“...

Semne îmbucurătoare. Comitetul „Comunității de avere“ din Caransebeș a deschis pentru anul școlar 1918/19 internatul său de băieți care, durere, tocmai în vremurile cele mai grele pentru bieții grăniceri, 4 ani a stat închis. 76 studenți ai liceului au fost primiți în internat și anume 16 gratuit, iar restul cu 80, 120 și 160 cor. lunar, amăsurat progresului ce l-au dovedit în studii. — Subliniem străruința laudabilă a prezidentului de-a ridica și suma stendiilor dela 7000 cor. la 26,000 cor. anual, dând astfel multor talente din graniță puțința, să studieze în străinătate. Purcând astfel, mâne nu ne vom mai plânge, că granița nu are intelectuali diplomați. — O dorință: În chestii vitale ale graniței

am dori să se asculte și păreriile bărbaților noștri fruntași din aceste părți, cari în urma statute-lor, sau a împrejurărilor, nu sunt membri ai reprezentanței, dar cari au inimă și pricepere pentru treburile obștești. În felul acesta s'ar putea în- truchipa și mai multe lucruri bune.

Conducătorul flotei aeriene române, majorul Nic. Capșa, a căzut de pe mașina sa de zburat dela o înălțime de 800 metri. Învingătorul aerului a rămas mort.

Tutun pentru economi. 13 milioane, pachete de tutun a dat ministrul de finanțe pe seama economilor. Se va împărți după comitate prin societățile agricole începând cu 15 August.

Se scumpesc ghetetele. De acum înainte prețul ghetelor pentru muncitori se urcă dela 54 la 65 cor., iar cele înalte dela 55 până la 85 cor. Cele pentru domni se urcă dela 165 până la 185 cor. Asemenea s'au scumpit și reparaturile.

Alegerea de protopop al Oraviței va fi joi în 23 August (5 Septembrie) a. c. Nădăduim, că acest tract fruntaș va fi îndeplinit prin cel mai vrednic dintre cei 6 candidați.

Producțiune teatrală. Elevii școlii con- fesionale ortodoxe rom. din Loc aranjează în 12/25 August 1918 la 4 ore d. a. în sala „Reuniunii de cântări“ o *producțiune teatrală*.

Prețul intrării: Șir: I—II 3 cor., Șir: III și IV 2 cor., loc de stat 1 cor.

Venitul curat al acestei producțiuni este destinat văduvelor și orfanilor de învățători, căzuți pe câmpul de luptă.

Două sute mii mame, ale căror copii au căzut în război, se însoțesc în Franța. Sărmanele mame, adevăratele eroine ale suferinței! Fi-va în stare noua însoțire să uște păraiele de lacrimi și să vindece inimile sângerând ale jalnicelor mame?

Un gest. Bătrânul prim-ministru al Franței Clemenceau vorbește trupelor americane, cari pleacă în război, despre învingere. Deodată e întrerupt printr'o țarancă bătrână, care înfrântă de durere îi dă de știre, că fiul ei a căzut pentru patrie. Ministrul se apleacă, sărută mâna mamei, care a dat țării un erou și luându-o de braț o mângăie cu duioșie...

Concediul soldaților. În urma ordinului dat zilele trecute de ministrul de honvezi, ofițerii primesc după un serviciu de tabără de 6 luni 2 săptămâni, iar după un serviciu de 12 luni 4 săptămâni concediu. Soldații de rând, cari sunt în linia de foc, primesc după fiecare 6 luni, 14 zile concediu. Cei-ce sunt la front, dar nu în linia de foc primesc acest concediu de 14 zile după 9 luni; iar soldații, cari fac serviciu la etapă s'au în garnizoane capătă după 12 luni 14 zile. Concediul acordat deja nu se mai poate

mare a sfântului Ștefan și mi-a atras luarea a- minte cum sare tot la cinci minute minutarul unui ciasornic cu electricitate, de am desem- nat în notițul meu cum sare ceasul, și multe alte bazaconii de astea. Minte de copil de zece ani!

Acum, — când să pornim noi spre satul tatii, mi-a venit greu de tot. Nu de alta, dar îmi ziceam cu mintea mea copilărească: acolo n'are să fie „Visul unei nopți de vară“ și nici ceasul electric din biserica sfântului Ștefan. Pu- sesem buza — eram posomorât. Mă obicuisem cu uruitul trăsurilor de pe străzile Vienei, cu casele înalte, și par'că nu-mi venea a crede că mai poate fi viață și în casele scunde și coșco- vite ale cutărui sat românesc.

Țin minte că m'am lungit în vagonul de clasa a doua, pe perini, și n'am vrut să mai văd nimic din ținutul de care ne apropiam — fiindcă îmi ziceam: n'ai văzut destul în Viena și Ma- rienbad? Ce-ți poate da ținutul ăsta? —

Tata mă urmărea cu ochii și nu zicea ni- mic. Lăsa să se pârguiască poama de-abinele, încet pe'ncetul.

Treceau pe lângă noi poiene înverzite, pli- ne de flori, care de care mai frumoasă, treceau munți îmbrăcați în verdeață, cu păraie șopotit- toare, cu luminișuri ca'n povești, eu zăcăream pe perinile vagonului.

Dela o vreme mi s'a urât să mai stau așa, lungit, și tot am scos nasul pe fereastră. Se pu- tea? Dar ținuturile astea nu erau de loc de des- prețuit. Dimpotrivă. Iacă, muntele de colea și valea de colea și colnicul de dincolo — toate sunt frumoase. — Nu sunt casele și palatele din Viena și din Marienbad, dar sunt căsuțele albe, curate ale cutărui sat românesc. Și ce dragălaș, ce pretinos e așezat orașelul pe lângă care tre- ceam!

Și *aici* sunt oameni! Steteam să uit una ca asta. Credeam că oamenii adevărați sunt nu- mai în Viena! Adecă să nu fiu nedrept cu mine însu-mi, am crezut așa ceva numai în zilele din urmă ale șederii mele în Viena.

Mai mare rușine am simțit când, după ce am stat o săptămână în satul tatii, am văzut că țarării aceștia și-ar da și sufletul pentru mine, să mă mulțamească. Unchiul Dumitru, cu pălă- ria lui cât o roată de car, cu șerparul lat, bătut cu țințe late, cu părul lui lung, negru, ca plăe- șii lui Ștefan Vodă, cu ochii lui vioi și cumiști, cari mă căutau mereu și îmi ceteau oricare gând, de pe frunte, de îndată ce mi se înfiripa. Și vărul Octavian, ortacul meu de joacă, și veri- șoarele și verii ceilalți. A fost o sărbătoare su- fletească pentru mine. Ca o baie, care-ți prime- nește trupul, de te simți renăscut. Plimbări cu

căruța, la prins de pește — păstravi mari și gustoși de să mai ai zece guri! — excursii prin munți, slujbe la biserica satului, când venea sa- tul întreg mai apoi la noi să ne vadă, — căci eram doară înrudiți cu jumătate satul! — zile neuite, zile binecuvântate de Dumnezeu!

Într'o zi după ce văzusem din grădina pă- rintelui, la care eram în gazdă, cum trece pluta pe râu la vale, zice tata: „Să facem o săritură până'n satul apropiat!“ Căruța unchiului ne a- ștepta la poartă. Urcăm în ea, ne așezăm în „ziț“-ul cu „fedăr“-e, ne facem cruce și hai la drum! Unchiul Dumitru tot cu ochii la noi. În șirigla vărul Octavian, în fân.

Pe drum mi-a povestit tata — că e mare meșter la asta — cum e satul, în care o să a- jungem, și la cine tragem. Părintele din sat era înrudit, nu-i vorba, într'a cincea ori a șasea spi- ță, dar tot un fel de rubedenie cu noi. Dacă jumătate satul unchiului Dumitru era înrudit cu noi de ce să nu fie și părintele din satul vecin?

Bucuria lui când ne-a văzut. A sărit din pridvor, unde cetea gazeta, a deschis poarta ca- sei parohiale larg, ca să poată intra căruța în curte, ne-a ajutat când să ne scoborâm și cu „bine-ați venit“ și „Dumnezeu v'a adus“ ne-a poftit în casă.

sub nici un titlu revoca. Luptele nu formează piedecă, ca soldaților dela front să nu li-se deie concediul la care sunt îndreptățiți.

Porumbul secvestat Prin ordinul ministerial Nr. 3534/1918 M. E. s'a secvestat și recolta cucuruzului din acest an pentru trebuințele țării. Porțiunea ce se lasă lucrătorilor de pă-mânt, bărbați sau femei, trecuți peste 15 ani, s'a fixat în 15 klgr. pe lună. Pentru membri familiei acestora precum și pentru lucrătorii sub 15 ani, se lasă 12 klgr. de cap. Pentru toți ceilalți lucrători se lasă la lună 10 klgr. de cap, dar numai în cazul acela, dacă nu li-s'a lăsat destul, sau nu li-s'a lăsat de fel grâu, seacă și a. Porțiunea ce se lasă economilor se socoate până 1 Noemvrie 1919. Economilor le mai com-pete cucuruz pentru sămânță, pentru adăul preo-ților și învățătorilor, pentru vite și pentru lucrători. Pentru îngrășarea unui porc se lasă 6 măși metrice la an. Recolta, ce întrece trebuințele casei, se secvestrează, iar economul e îndatorat a-o preda societății pentru produsele de război cu prețul maximal, plus 15 cor. de majă metrică pentru cucuruzul de sămânță, și 10 Cor. pentru cel de rând. Ingăduința de cumpărare pentru neproducenți o dă primpretorele, în orașe ma-gistratul. Permisivitatea pentru măcinat o dă an-tistia comunală.

Prețul făinei de grâu, seacă și de orz s'a stabilit astfel: Maja metrică de făină albă de grâu costă 296 cor. 50 fil; făina de gătit: 80 Cor; făina pentru pâne: 50 Cor. Făina de seacă costă 87 Cor. 30 fil, iar tărâțele: 35 Cor.

Lemnele de foc și de clădire asemenea au fost maximate. Prețul unui vagon (5 stânjani) de lemne de ars e stăverit în 1000 Cor. În fie-care localitate se va forma o comisie, care va hotărî, cu cumpănirea împrejurărilor, prețul lem-nelor. Câștigul neguțătorilor nu poate trece peste 10% iar al producătorilor peste 50%.

Prețul porcilor e următorul: Porcii slabi de 30—90 klgrame 6 Cor. de fiecare klgr.; la porcii grași de 91—125 klgr. 8 cor. klgramul; de 126—150 klgr. 8'20 Cor.; peste 151 klgr. 8 Cor. 40 fil. de fiecare klgram. Untura grasă (slămina) se vinde cu 1200 Cor. maja metrică, iar untura topită 1400 Cor.

Provederea cu bucate a populației. Prin ordinul Nr. 2490/1918 ministrul hrănirii publice a hotărît, că bucatele de cari are lipsă poporul se pot cumpăra numai până la 30 Septemvrie. Acum ministrul permite, ca neproducătorii sau și producătorii, cari n'au destule bucate, să-și poată cumpăra bucatele trebuincioase și dela 1 Octomvre încolo și anume până la 15 August 1919; însă numai prin mijlocirea primpretorelui sau a magistratului. Cumpărarea dela „Societatea produselor de război“ o fac antistiile comuale cu prețul maximal plus 4 cor. proviziune și apoi va împărți făina cel mult pe 2 luni înainte lo-cuitorilor lipsiți. Porțiunea s'a ridicat dela 10 klgr. la 15 klgr. la lună pentru fiecare lucrător de pământ trecut peste 15 ani; cea pentru lu-crătorii sub 15 ani e 12 klgr. la lună, iar cea pentru ceilalți locuitori 10 klgr. de cap.

ECONOMIE

Ingrășarea pământului

Sandu Aldea

Nu departe de Răscrucea erau vre-o trei grădini bulgărești. În fiecare an, așa pe toamnă veneau carele Bulgarilor să ridice gunoiul de vite din curtea fiecărui gospodar. Și atunci auziai vorbe ca astea:

- Ai bălegar, măi Române?
- Am berechet!
- Mi-l dai mie?
- Ce-mi dai pe el?
- Hehei! Mai vrei și bani! Să fii bun-

bucuros că te scap de el. Și totdeauna, ciondă-niala se sfârșia astfel: Bulgarul încărca tot bălegarul pe car și pleca.

Da' Român' tot credea că a câștigat ceva: a pus pe Bulgar să-i râniască si să-i facă curtea curată ca oglinda.

Numai de Dinu Simion Militaru nu se lipiau Bulgarii. Acesta cât îi vedea, îi lua la goană și se 'nfuria, se necăjia de obrăsnicia lor și de lenea Răscrucenilor. Pornea prin sat și unde vedea oameni, îi oprea:

— Bine, măi oameni buni, cum vă în-durați voi să dați de-a gata Bulgarilor bă'egarul cu care ați putea îngrășa locurile voastre? Va să zică: grădinarul are nevoie, voi nu! Voi aveți pământuri bune, nevoie mare și sunteți șireți ca oaia de baltă: puneți pe alții să vă măture curtea. Halal gospodari!

— Da' ce-ai vrea să-i facem? Noi tot îl ardem primăvara în groapa dela marginea sa-tului. Pentru foc avem lemne; n'avem nevoie de tezec. Ce vrei să-i facem?

— Încă mă mai întrebi? răspundea atunci Dinu oțărît. Da' tu pe ce lume trăiești? N'ai auzit tu până acum că e bine să duci bălegar pe câmp, pentru că îngrășă locul?

— Ba am auzit, dar...

— Ai auzit? Dar ai văzut pe cineva pu-nând gunoiu pe loc?

— Te-am văzut pe tine astă toamnă.

— Hei, haideți la mine să vă arăt cum fac.

— Hai!

Și întotdeauna, ceata venia cu el. Mulți din ea veniau nu pentru a învăța ceva, dar pentru a nu măhni pe ginerele preotului.

Cum îi vedea în oborul lui, Dinu le arăta întâi grajdul, dându-le toate lămuririle pe cari le credea el folositoare. Grajdul venea așezat cu fața la miază-zi și în dosul lui, așa dar înspre miazănoapte era grămada de gunoiu.

— Mai întâi—începea Dinu—eu rânesc în fiecare zi în grajd. Gunoiul îl pun, pe cum vedeți, aici potrivindu-l bine și călcându-l. Pun la un loc și gunoiul de cal și pe cel de bou. Și gunoiul începe să putrezească. O mulțime de vietăți mici, mici de tot, atât de mici că nu le putem vedea cu ochii, sunt în grămadă. Ele roesc, foesc, se hrănesc, înfierbântând, dospind prefăcând unele părți ale bălegarului. Când văd că paele au putrezit, atunci știu că bălegarul e gata de dus pe loc. Dacă atunci n'am timp, îl acoper cu pământ ca la un cot grosime și aștept să fiu mai slobod.

Când am mai scăpat nițel — că de muncă nu scapă omul pân'o muri — îl încarc frumușel și-l duc pe câmp. Acolo ați văzut voi cum fac: las o depărtare cam de doi stânjeni între gră-măjoarele de gunoiu și apoi împrăștii cu furca tot gunoiul, potrivindu-l tot atât de gros pre-tutindeni. Iar, când l-am împrăștiat, tabăr cu plugul pe loc și-l bag subt brazdă. Apoi când fac arătura de-a doua, arătura de semănătură, bag plugul mai adânc, spre a nu scoate băle-garul în fața pământului.

E oare greu să faceți și voi așa?

— De!

— Dar mai bine e oare să dați hrana ogoarelor voastre unor venetici?

— Ia spune, Dinicule, luă vorba un Român, de ce spunea că acoperi cu pământ grămada de gunoiu dacă nu te înlesnești s'o cari?

— Pentru că dacă n'aș pune pământ, gu-noiul ar pierde în fiecare an din puterea lui brănițoasă. Tot de aia îl bag sub brazdă cât pot de repede. Acestea erau cuvintele, ce se schimbau mai în fiecare an între Dinu Militaru și Răscruceni, cu prilejul trecerii căruțelor bul-gărești, după gunoiu. Și din an în an creștea numărul celor ce-și duceau bălegar pe ogoarele lor.

Iar în anul acela oamenii mai văzură ceva. Tocmai acum băgaseră ei de seamă că ginerele preotului, băgase sub brazda plugului trifoiul

semănat acum un an pe două pogoane de loc. A luat în anul acela o coasă de pe el și când trifoiul s'a ridicat iar și a început a înflori, Dinu nu l'a mai cosit ci întâiu a trecut cu tăvălugul peste el, apoi l'a arat.

— Bun plan și asta! — zise într'o zi unul din Răscruceni.

— Bun avan: a din urmă coasă din anul al doilea o bagi sub brazdă.

— Și pierzi bunătate de nutreț! — zise unul.

— E adevărat, dar de ce-o fi făcut Dinu așa oare?

— El are nutreț destul pentru vite. Ce-i pasă?

Pe când vorbeau oamenii, pică și Dinu, care auzind despre ce e vorba le zise:

— E adevărat că pierd o coasă de trifoi dar vreau să fac și eu o încercare anul ăsta. Pun grâu în trifoiștea arată. Cred că am să fac ceva.

— Te-a văzut Dumnezeu, Dinule! — vorbi un bătrân.

— De! — zise Dinu — să vedem cum o fi și vremea.

Iar în anul următor ginerile preotului făcu, două chile de grâu la pogon. Ar fi făcut mai bine de două chile, dar grăul căzuse rău, fiind-că locul a fost prea gras și ginerile preotului se hotărî să nu mai are de-acî înainte trifoiul, ci să-l cosască și numai miriștea lui s'o ogo-rască, spre a pune grâu.

Și spuse și Răscrucenilor să facă la fel.

Iar în toamna următoare, pe ogoarele în-grășate din anul trecut, grăul tânăr răsărise și creștea de-ți era mai mare dragu să te uiți la el.

Calendarul săptămânii

August

Măsălar

Zilele săptămânii	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	9	Ap. Matia
Vineri	10	M. și Archid. Laurentie
Sâmb.	11	M. și Archid. Euplu
Dum.	12	Mii Fotie și Anichit
Luni	13	C. P. Macsim mărturisitorul
Marți	14	Pr. Michea
Merc.	15	(†) Adorm. Născăt. de Dzeu

Ucenic se primește în ferăria lui Rezac Ignác Karánsebes. 3—2

Anunț de căsătorie

Un comerciant și ospătar, absolvat dela miliție, de 38 ani, dintr'o comună fruntașă în Torontal, voește să se căsătorească cu o fată sau nevastă fără copii de 30—40 ani, care să dispună și de ceva avere. A se adresa învățătorului penz. Silviu Ștefan în Végyszentmihály (com. Torontál). 4—4

Oțet de prună de prima calitate se află spre vânzare cu preț moderat, în cantitate mare. A-se adresa la administrația foaiei noastre. 5—1

Prune O comună din jurul Caransebeșului a cărei locuitori nu dau prunele centralei de fiert rachiul, voește să se pună în legătură cu un ne-guțător priceput, spre a produce din re-colta anului acestuia poame uscate sau pecmez. — A-se adresa la administrația „LUMINII“. 3—1.